

Documents per a l'organització i la gestió dels centres

Innovació pedagògica

20/06/2018

Índex

Innovació pedagògica	3
1 La innovació pedagògica	3
2 Modalitats de la innovació	4
3 Àmbits de la innovació	4
4 Convocatòries de la innovació	5
5 CESIRE	6
6 Certificació de la innovació	6
7 Normativa d'aplicació (innovació pedagògica)	7

Innovació pedagògica

1 La innovació pedagògica

La innovació és un dels motors de progrés del sistema educatiu i un element important per millorar-ne la qualitat i la progressiva adequació als reptes que l'evolució social planteja. En aquest sentit, ha de ser un instrument i no una finalitat en si mateixa. El seu objectiu últim és la millora en la qualitat del sistema educatiu i de la seva equitat.

La innovació pedagògica ha de ser un procés planificat de millora, fonamentat en la teoria, recerca i pràctica educativa, que asseguri que cada alumne desenvolupi al màxim les seves capacitats i competències.

Aquest procés planificat ha d'incorporar tant l'avaluació del procés com la dels resultats. Ha de basar-se en un aprenentatge centrat en l'alumne, i necessita un lideratge pedagògic distribuït per part dels equips directius, amb la implicació activa dels equips docents, i la incorporació al projecte educatiu del centre en l'exercici de la seva autonomia.

La innovació, a més, ha d'estar a l'abast de tots els centres, com a procés de transformació i millora del sistema educatiu, també en els que tenen més complexitat, i on es fa més evident que l'educació és una eina imprescindible per a l'equitat i la igualtat d'oportunitats. La transferibilitat ha d'esdevenir part fonamental del procés d'innovació, de forma que altres realitats puguin adaptar aquelles iniciatives d'èxit consolidades i documentades. La difusió de les experiències innovadores existents arreu del territori té per objectiu l'enriquiment del conjunt del sistema, i constitueix un dels pilars d'una dinàmica de transformació de l'educació per avançar en equitat i qualitat a Catalunya.

El procés d'innovació pedagògica és sobretot compromís, esforç, col·laboració i reflexió. Si aquests elements es treballen de forma col·lectiva, tant en l'àmbit intern del centre com en la relació amb l'entorn, es creen espais generadors de cultura i riquesa intel·lectual.

La Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, facilita el marc institucional estable i adequat per a la millora sistemàtica de la qualitat del sistema educatiu català. Els [articles 84 i 85](#) estableixen que cal afavorir que l'acció educativa es desenvolupi en un marc que estimuli la innovació, consolidi les bones pràctiques i estableixi el marc reglamentari per reconèixer els centres de referència educativa.

En aquesta mateixa línia, l'article 40 del [Decret 102/2010](#), d'autonomia dels centres educatius, estableix que la coordinació docent té entre altres finalitats la d'orientar vers la investigació i la innovació en el marc del pla de formació de centre i en la formació permanent del personal docent.

L'[Ordre ENS/303/2015](#), de 21 de setembre, sobre el reconeixement de la innovació pedagògica, la defineix com a procés planificat de canvi i renovació que es fonamenta en la recerca, que respon a l'evolució social, que condueix a obtenir una millora en la qualitat del sistema educatiu i que pot ser transferible a la resta de centres educatius.

2 Modalitats de la innovació

L'article 2 de l'[Ordre ENS/303/2015](#), de 21 de setembre, (ENLLAÇ) estableix les modalitats d'innovació pedagògica:

Programes d'innovació

Consisteixen en plans d'acció que el Departament d'Ensenyament prioritza i impulsa i que tenen com a finalitat millorar els resultats del sistema educatiu, adequant-los als canvis i a l'evolució social.

Els diferents programes parteixen d'un diagnòstic fonamentat en la identificació del problema o de la necessitat de canvi o millora. Especifiquen l'objecte i concreten els ensenyaments, nivells, sectors, col·lectius o processos als quals va adreçat.

S'especifiquen les actuacions prioritàries i els recursos que s'hi destinaran, entre els que cal destacar el treball en xarxa i el pla de formació. Preveuen completar en el centre les fases de la innovació (diagnòstic, implementació i consolidació) així com l'avaluació dels resultats i de l'impacte mitjançant processos i indicadors adients.

Els programes del Departament d'Ensenyament per al curs 2018-2019 es faran públics a l'apartat d'Innovació del [web de la XTEC](#).

Projectes d'innovació pedagògica

Consisteixen en iniciatives d'un centre educatiu o d'un grup de centres que formen part de manera explícita del projecte educatiu del centre, que responen a objectius de millora educativa, prèviament fixats en un pla d'acció, i que aporten evidències del canvi que han significat per al centre o centres en relació a les competències dels alumnes o a l'organització i la gestió. S'ha de donar en el marc d'un treball en equip i ha de ser coherent amb una diagnosi inicial de centre.

Pràctiques educatives de referència

Consisteixen en iniciatives del professorat vinculades al projecte educatiu del centre, que evidencien la millora educativa, així com els materials i recursos educatius elaborats, un cop implementats i sempre que aportin millores d'aprenentatge evidents.

3 Àmbits de la innovació

El Departament d'Ensenyament, mitjançant el document [Marc de la innovació pedagògica](#) a Catalunya, ha definit tres àmbits, connectats entre si, on es poden emmarcar les modalitats d'innovació:

Àmbit 1. Metodologies i recursos per a la millora de l'ensenyament i l'aprenentatge

Preveu els processos de millora i renovació pel que fa al procés d'ensenyament i d'aprenentatge que es produeix fonamentalment a l'aula i al centre educatiu, en general.

En el moment social i temporal actual, la innovació a l'aula i al centre s'identifica amb nous recursos, eines i pràctiques pedagògiques que s'adrecen a desenvolupar les competències que els alumnes necessiten per al seu èxit personal, acadèmic i professional.

En termes generals, aquestes pràctiques s'emmarquen en models pedagògics que situen l'alumne com a actor principal del seu aprenentatge i que atorguen, al professor o professora, el rol de motor i guia de l'aprenentatge. Responen a aquest model les metodologies d'aprenentatge integradores de caràcter vivencial i experimental que afavoreixen el desenvolupament de les capacitats i competències dels alumnes.

Àmbit 2. Organització i gestió educativa

Preveu els processos de millora d'innovació pedagògica relacionats amb l'organització i la gestió educativa. Els elements essencials de tota organització són els objectius clars i compartits, el compromís de les persones que la integren i la coordinació i planificació de les activitats que s'han de dur a terme per assolir els objectius.

La coordinació i planificació d'un centre ha de vetllar per tal que l'estructura organitzativa estigui al servei del projecte educatiu. Un centre que treballa per millorar els aprenentatges de l'alumnat, tot cercant respostes als reptes educatius, necessita utilitzar eficaçment els recursos que té a l'abast, tant els interns com els de l'entorn, i cal que potenciï una cultura d'integració i d'estreta col·laboració entre l'equip docent per poder donar respostes eficaces, imaginatives i flexibles davant els reptes educatius i els esdeveniments.

La gestió i l'organització curricular també han de donar resposta a la concepció globalitzadora dels aprenentatges. Han de permetre diversitat en l'agrupament dels alumnes i en l'organització i adaptació dels espais i dels horaris, de manera que s'afavoreixin aspectes com el treball en grup, l'experimentació, el treball per projectes, entre d'altres.

Àmbit 3. Relació i cooperació amb la comunitat educativa i l'entorn

Preveu els processos de millora d'innovació pedagògica que intervenen en la relació i cooperació amb l'entorn. La innovació educativa vinculada a l'entorn s'inscriu en el marc de la col·laboració entre la institució escolar, els museus, els ens locals, les empreses, les entitats socioeducatives de la societat civil i altres centres educatius.

L'àmbit d'innovació propi d'aquest eix s'inscriu en l'establiment de sinergies amb les famílies de l'alumnat i altres agents de l'educació formal, no formal i informal.

El repte principal de les innovacions d'aquest eix és identificar les necessitats, les situacions i els reptes d'aprenentatge del centre, i cercar recursos de l'entorn que ajudin a donar respostes a aquestes necessitats. Aquest treball coordinat permet connectar els recursos educatius de l'entorn amb les pràctiques d'aula i els objectius curriculars.

4 Convocatòries de la innovació

El Departament d'Ensenyament, mitjançant convocatòries públiques, estableix els mecanismes per reconèixer programes, projectes d'innovació pedagògica i pràctiques educatives de referència consolidades en els centres.

A partir de la definició de variables i dimensions que cal tenir en compte en totes les modalitats d'innovació s'han establert uns criteris i requisits. S'entén per requisit, una condició exigida o necessària per a la participació i la certificació. S'entén per criteri, una norma per a la valoració en finalitzar el procés de millora i transformació.

Les convocatòries que es publiquen incorporen els requisits de participació, el procés d'inscripció, els criteris de selecció i els requisits de certificació de la formació i la innovació associada.

Programes d'innovació

La informació sobre els programes d'innovació pedagògica impulsats pel Departament d'Ensenyament es pot consultar a l'apartat d'innovació pedagògica al Portal de centre.

Projectes d'innovació pedagògica

S'estableixen dos tipus de convocatòries per a projectes d'innovació pedagògica:

- Reconeixement de projectes d'innovació pedagògica implementats, avaluats i consolidats en els centres educatius.
- Acompanyament a centres que vulguin endegar processos d'innovació per produir millores i canvis.

Es pot consultar l'estat de les convocatòries a l'apartat d'innovació pedagògica al Portal de centre.

Pràctiques educatives de referència

S'estableix una convocatòria per al seu reconeixement de pràctiques educatives de referència innovadores consolidades en el centre educatiu.

Es pot consultar l'estat de les convocatòries a l'apartat d'innovació pedagògica al Portal de centre.

5 CESIRE

El Departament d'Ensenyament disposa del servei educatiu Centre de Recursos Pedagògics Específics de Suport a la Innovació i la Recerca Educativa ([CESIRE](#)), que té com a finalitat impulsar la innovació pedagògica en els centres educatius i donar suport a les diverses modalitats d'innovació que s'estableixen a l'[Ordre ENS/303/2015](#).

6 Certificació de la innovació

Se certificarà la innovació del professorat quan hagi participat directament en el desenvolupament d'un programa, projecte o pràctica en un centre educatiu d'acord

amb els requisits i els criteris especificats a les resolucions corresponents.

Els certificats atorgats a les persones participants en el programa d'innovació s'han de registrar a l'aplicació de gestió d'activitats d'innovació (AGAI), d'acord amb l'article 6 de l'[Ordre ENS/303/2015](#), de 21 de setembre, sobre el reconeixement de la innovació pedagògica.

Els certificats d'innovació queden registrats a l'expedient i es poden consultar a l'espai web de la XTEC [Els meus certificats d'innovació](#).

Així mateix, l'article 4.4 de l'Ordre ENS/303/2015 preveu que els centres que obtinguin el reconeixement d'innovació pedagògica poden ser considerats centres de referència educativa en relació amb la formació inicial dels nous professors, tal com indica l'[article 85](#) de la Llei 12/2009.

7 Normativa d'aplicació (innovació pedagògica)

- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009)
- [Decret 155/1994](#), de 28 de juny, pel qual es regulen els serveis educatius del Departament d'Ensenyament (DOGC núm. 1918, de 28.6.1994)
- [Ordre ENS/354/2014](#), de 5 de desembre, de creació del Centre de Recursos Pedagògics Específics de Suport a la Innovació i la Recerca Educativa (DOGC núm. 6769, de 12.12.2014)
- [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010)
- [Ordre ENS/303/2015](#), de 21 de setembre, sobre el reconeixement de la innovació pedagògica (DOGC núm. 6966, de 30.09.2015)